

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Dziecka
Marek Michalak

Warszawa, *26* sierpnia 2014 roku

GAB/500/*3*/2014/BS

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Skuszone Pani Marszałko,

w dniu 20 listopada bieżącego roku przypada 25. rocznica uchwalenia Konwencji o Prawach Dziecka i 55. rocznica uchwalenia Deklaracji Praw Dziecka – przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych.

W tym kontekście, zwracam się z uprzejmą prośbą o rozważenie możliwości podjęcia przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwały ustanawiającej dzień 20 listopada Ogólnopolskim Dniem Praw Dziecka.

Jako Polacy jesteśmy dumni z faktu, że to właśnie nasz kraj przedstawił projekt Konwencji i zaproponował Komisji Praw Człowieka ONZ jej uchwalenie. Jest to niewątpliwie jeden z największych polskich sukcesów na arenie międzynarodowej. Niemalże wszystkie państwa na świecie ratyfikowały ten dokument.

Polska posiada szczególną legitymację do propagowania i rozpowszechniania idei praw dziecka. Wynika ona ze szczególnych doświadczeń historycznych polskich dzieci, jakie były ich udziałem w okresie rozbiorowym oraz w czasie I i II wojny światowej oraz z roli jaką wypełnia nasz kraj w dziele ochrony praw dziecka; budowania i wzmacniania jej standardów. Prowadzone od dziesiątków lat przez władze polskie, konsekwentne wysiłki na tym polu przyniosły Polsce międzynarodowe uznanie i są wysoce doceniane przez społeczeństwo.

Wpisują się one w jedną z najlepszych polskich tradycji. Zapoczątkował ją Janusz Korczak w okresie międzywojennym, kiedy to przedstawił koncepcję dziecka jako autonomicznej osoby, która posiada swoje własne, odrębne od dorosłego naturalne prawa. Spetryfikował tym samym dobrze zakorzeniony w naszej kulturze pogląd o konieczności

pomocy słabszym z jednoczesnym poszanowaniem jego odrębności, a w konsekwencji jego opinii, poglądów, zainteresowań. Jednocześnie wskazał na dziecko jako podmiot, zarówno w rodzinie, społeczeństwie jak i w państwie.

Myśl ta legła u podstaw uchwalonej z polskiej inicjatywy Konwencji o Prawach Dziecka i dalej jest fundamentem wielu działań ze strony jednostek, społeczeństwa i państwa. Dzięki konsekwentnym staraniom naukowców, prawników, dyplomatów i wychowawców przenika ona nie tylko polską kulturę ale silnie wnika w obręb innych kultur i społeczeństw. Jest trwałym wkładem w rozwój świadomości ludzkiej i dorobku cywilizacyjnego.

Jest on widoczny w obszarze międzynarodowym i krajowym.

W tym pierwszym eksponowany jest m.in przez: inicjatywę L. Rajchmana, dotyczącą utworzenia UNICEF, aktywność polskiej dyplomacji przy opracowywaniu Deklaracji Praw Dziecka, inicjatywę i przewodnictwo grupie roboczej do opracowania Konwencji o Prawach Dziecka, aż wreszcie przez wnioskowanie o wyposażenie Komitetu Praw Dziecka w mechanizm skargowy i prace nad III Protokołem Opcjonalnym do Konwencji o Prawach Dziecka.

W obrębie drugiego obszaru możemy poszczycić się skuteczną aktywnością zarówno społeczeństwa, jak i organów państwowych. W ramach licznych inicjatyw społecznych warto tu wskazać na Order Uśmiechu, który jest nadawany dorosłym na wniosek dzieci przez specjalnie do tego ustanowioną kapitułę. Order ten z czasem uzyskał rangę Międzynarodowego Orderu Uśmiechu i jest z uznaniem przyjmowany przez wybitnych ludzi z całego świata. Jeżeli zaś chodzi o działalność państwa, to należy zwrócić uwagę na ustawę o postępowaniu w sprawach nieletnich, która ustanawia wyjątkową procedurę traktowania dzieci wchodzących w konflikt z prawem. Ustawa nie posługuje się językiem odpowiedzialności karnej wobec dzieci. Nie mogą one być karane, a środki wychowawcze jakie są stosowane, mogą jedynie orzekać wyodrębnione w ramach sądownictwa powszechnego sądy dla nieletnich. Jest modelowym przykładem wymiaru sprawiedliwości przyjaznego dzieciom.

Z całą pewnością unikatowym na skalę światową rozwiązaniem jest polski model Rzecznika Praw Dziecka, który jest organem konstytucyjnym, wyposażonym w uprawnienia dające mu między innymi możliwość występowania w obronie praw dziecka przed sądami powszechnymi, administracyjnymi, Sądem Najwyższym oraz Trybunałem Konstytucyjnym.

Wobec tak licznych inicjatyw, a zwłaszcza wobec ich dobrych społecznych rezultatów, widoczne stało się praktyczne i jednoznacznie pozytywne oddziaływanie idei związanych z prawami dziecka i ich ochroną.

Mając na względzie przedstawione spostrzeżenia, uważam, iż moralnym obowiązkiem władz i społeczeństwa polskiego stało się rozpowszechnianie polskiego dorobku w tej dziedzinie, wyrażonego w przyjętych i realizowanych rozwiązaniach prawnych i społecznych oraz ich pozytywnych efektach.

Ufam, że ustanowienie Ogólnopolskiego Dnia Praw Dziecka, przyczyni się do znacznie lepszego wypełniania naszych zadań wobec dzieci i pełnego korzystania z przysługujących im praw. Służyć ono będzie krzewieniu najlepszych wartości, jakie leżą u podstaw nowoczesnego demokratycznego państwa, takich jak: wychowanie do życia w przyjaźni, szacunek dla odrębności i dla prawa, życzliwej pomocy i współpracy między ludźmi; pokoleniami, społeczeństwami i narodami. Niewątpliwie przyjęcie uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej ustanawiającej ten ważny dzień, ugruntuje świadomość, że Polska jest Ojczyzną Praw Dziecka.

Z wyrazami szacunku
Marek Piłsudski